

**INFORMACE K PRÁVNÍM
NÁSLEDKŮM NÁKAZY
COVID – 19**

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Pro naše klienty a širokou veřejnou jsme sumarizovali vše důležité týkající se následků krizových opatření přijatých vládou České republiky, jakož i opatření, která by měla kompenzovat ztráty vzniklé v souvislosti s šířením nákazy COVID-19.

1 SUMARIZACE NÁSLEDKŮ KRIZOVÝCH OPATŘENÍ A JEJICH MOŽNÉ KOMPENZACE

1.1 Pracovněprávní následky a příslušná kompenzační opatření

1.1.1 Zaměstnanec je v nařízené karanténě

Byla-li zaměstnanci nařízena karanténa příslušným lékařem jedná se v souladu s ust. § 191 a 192 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „ZP“) o důležitou osobní překážku v práci na straně zaměstnance.

V období za prvních 14 kalendářních dní náleží zaměstnanci náhrada mzdy/platu ve výši 60 % redukováného průměrného výdělku zaměstnance, kterou platí zaměstnavatel. Od 15. kalendářního dne náleží zaměstnanci nemocenská, kterou hradí stát.

Kompenzační opatření:

Vláda schválila opatření, na základě kterého, bude zaměstnavatelům poskytnut příspěvek v plné výši vyplacené náhrady mzdy. Tisková zpráva MSPV uvádí, že: „Příspěvek bude poskytovat Úřad práce ČR, výše a doba poskytování bude závislá na důvodu vzniku překážky v práci, **u každého zaměstnance bude nutné odlišit důvod překážky v práci.**“

Jak o příspěvek žádat?

O příspěvek je nutné žádat Úřad práce ČR. Realizace podpory je nastavena tak, že zaměstnavatel bude žádat o refundaci vyplacených náhrad mezd po skončení vykazovaného období, tj. po skončení kalendářního měsíce, za který bude o příspěvek žádat. **Za měsíc březen tedy bude zaměstnavatel podávat žádost na počátku měsíce dubna.**

Příspěvek bude poskytovat Úřad práce ČR, výše a doba poskytování bude závislá na důvodu vzniku překážky v práci, u každého zaměstnance bude nutné odlišit důvod překážky v práci.

Podrobné informace k čerpání podpory včetně žádosti o čerpání podpory budou zveřejněny v průběhu tohoto týdne.

1.1.2 Dočasné uzavření nebo omezení provozu v důsledku mimořádných opatření učiněných orgánem ochrany veřejného zdraví MZdr, KHS

Tato situace se vyskytne zřídka, avšak může nastat např. na Olomoucku, kde došlo k uzavření jednotlivých obcí.

Jedná se v souladu s ust. § 191 a 192 ZP o důležitou osobní překážku v práci na straně zaměstnance.

V období prvních 14 kalendářních dní náleží zaměstnanci náhrada mzdy/platu ve výši 60 % redukovaného průměrného výdělku zaměstnance, kterou platí zaměstnavatel. Od 15. kalendářního dne náleží zaměstnanci nemocenská, kterou hradí stát.

1.1.3 Zaměstnavatel byl nucen uzavřít provoz z důvodu přijetí krizových opatření

S účinností ode dne 14. března 2020 vláda v rámci krizového opatření o maloobchodním prodeji a službách omezila maloobchodní prodej a prodej služeb v provozovnách s výjimkou prodejen, zmíněných v usnesení vlády České republiky ze dne 14. března 2020, č. 211, o přijetí krizového opatření.

Tímto usnesením vláda některým podnikatelům znemožnila provozovat jejich činnost. Právním následkem tohoto usnesení bylo mimo jiné i to, že zaměstnancům byl znemožněn výkon jejich zaměstnání. Optikou pracovního právo se jedná dle ust. § 208 ZP o jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele.

Zaměstnanci v tomto případě náleží náhrada mzdy/platu ve výši 100 % průměrného výdělku.

Kompenzační opatření:

Vláda schválila opatření, na základě, kterého bude zaměstnavatelům poskytnut příspěvek ve výši 80 % vyplacené mzdy. Tisková zpráva MPSV uvádí, že: „Příspěvek bude poskytovat Úřad práce ČR, výše a doba poskytování bude závislá na důvodu vzniku překážky v práci, **u každého zaměstnance bude nutné odlišit důvod překážky v práci.**“

Jak o příspěvek žádat?

O příspěvek je nutné žádat Úřad práce ČR. Realizace podpory je nastavena tak, že zaměstnavatel bude žádat o refundaci vyplacených náhrad mezd po skončení vykazovaného období, tj. po skončení kalendářního měsíce, za který bude o příspěvek žádat. **Za měsíc březen tedy bude zaměstnavatel podávat žádost na počátku měsíce dubna.**

Příspěvek bude poskytovat Úřad práce ČR, výše a doba poskytování bude závislá na důvodu vzniku překážky v práci, u každého zaměstnance bude nutné odlišit důvod překážky v práci.

Podrobné informace k čerpání podpory včetně žádosti o čerpání podpory budou zveřejněny v průběhu tohoto týdne.

1.1.4 Zaměstnanec musí pečovat o dítě mladší 10 let z důvodu zavření školského zařízení

S účinností ode dne 13. března 2020 došlo přijetím krizového opatření k uzavření školských zařízení. Zaměstnanci, kteří byli zároveň rodiči dětí mladších 10 let, museli řešit situaci, jak o dítě pečovat. Několik z nich nemohlo z důvodu péče o dítě vykonávat svou práci.

V tomto případě pak v souladu s ust. § 191 ZP v kombinaci s § 39 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen jako „ZNP“) jde o důležitou osobní překážku v práci na straně zaměstnance.

Běžným instrumentem, který zaměstnanci kompenzuje příjem v tomto období je tzv. ošetřovné. Současná právní úprava ZNP umožňuje vyplácet zaměstnancům ošetřovné pouze při péči o děti mladší 10 let věku, a to po dobu devíti, u samoživitelů po dobu šestnácti, kalendářních dnů.

Kompenzační opatření:

Mimořádný návrh zákona již schválila vláda a po jeho schválení Parlamentem ČR bude příslušet ošetřovné při péči o děti mladší 13 let nebo o osoby závislé na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni lehké závislosti, a to nově po celou dobu trvání mimořádného opatření při epidemii.

1.1.5 Nepřidělování práce zaměstnavatelem

Nepřidělování práce ze strany zaměstnavatele může být zapříčiněno několika důvody:

- z důvodu nařízení karantény či péče o dítě u významné části zaměstnanců (30%)

Z pohledu zákoníku práce se bude jednat v souladu s ust. § 208 ZP o jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele.

Zaměstnanec má tady nárok na náhradu mzdy/platu ve výši 100 % průměrného výdělku.

Kompenzační opatření:

MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy zásadním způsobem kompenzovat. Vláda dne 23.3.2020 schválila příspěvek pro zaměstnavatele ve výši 80 % z vyplacené mzdy. V tomto pracovním týdnu bude vypracována příslušná metodika a na jejím základě budou posuzovány jednotlivé žádosti o kompenzace. Žádosti o kompenzace bude možné podávat od 1.4.2020.

- z důvodu výpadku vstupů (dodávky surovin, služeb, součástek, podkladů) nezbytných k činnosti

Jedná se o překážku stanovenou ust. § 207 písm. a) ZP – překážka v práci na straně zaměstnavatele (tzv. prostoj).

Zaměstnanec má tady nárok na náhradu mzdy/platu nejméně ve výši 80 % průměrného výdělku.

Kompenzační opatření:

MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy částečně kompenzovat. Vláda dne 23.3.2020 schválila příspěvek pro zaměstnavatele ve výši 50 % z vyplacené mzdy. V tomto pracovním týdnu bude vypracována příslušná metodika a na jejím základě budou posuzovány jednotlivé žádosti o kompenzace. Žádosti o kompenzace bude možné podávat od 1.4.2020.

1.1.6 Zaměstnanec může vykonávat práci z domova

Jedná se o situaci, kdy charakter činnosti zaměstnance umožňuje tzv. home office. Se zaměstnancem lze uzavřít v souladu s ust. § 317 ZP dohodu o výkonu práce z domova.

V tomto případě vykonává zaměstnanec běžnou práci, a tudíž má nárok na jeho běžnou mzdu/plat za vykonanou práci (náhrada mzdy/platu ani dávka mu nepřísluší).

Vzor znění této dohody Vám můžeme na požádání zaslat společně se směrnicí, která byla speciálně sepsána pro současnou situaci s rozšířením nákazy COVID-19.

1.1.7 Dočasné uzavření nebo omezení provozu v důsledku omezení poptávky po poskytovaných službách nebo omezení odbytu výrobků

V souladu s ust. § 208 ZP je nutno tuto situaci posuzovat jako jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele.

V případě dohody s odborovou organizací, případně na základě vnitřního předpisu lze uplatnit částečnou nezaměstnanost dle ust. § 209 ZP.

Dle relevantních ustanovení zákoníku práce náleží zaměstnanci náhrada mzdy/platu ve výši 60 % průměrného výdělku.

Kompenzační opatření:

MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy částečně kompenzovat. Vláda dne 23.3.2020 schválila příspěvek pro zaměstnavatele ve výši 50 % z vyplacené mzdy. V tomto pracovním týdnu bude vypracována příslušná metodika a na jejím základě budou posuzovány jednotlivé žádosti o kompenzace. Žádosti o kompenzace bude možné podávat od 1.4.2020.

1.2 Mimořádná podpora státu

1.2.1 Program COVID – bezúročný úvěr pro podnikatele zasažené koronavirem

Aktuálně k 20. březnu 2020 byl program COVID I pozastaven, ale již za 2 týdny se má spustit navazující program COVID II. Zaručované provozní úvěry programu COVID II by měly podpořit okolo 10 000 podnikatelských subjektů v objemu přibližně 30 mld. Kč.

Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) do programu Úvěr COVID I přijala přes 3200 žádostí. ČMZRB se aktuálně zabývá vyřizováním přijatých žádostí, aby mohla být prvním žadatelům poskytnuta podpora již za cca 14 dnů. Další zájemci o bezúročný úvěr v rámci programu COVID I již nemohou podat žádost, nicméně veškeré připravené podklady budou moci využít již v nejbližších dnech při podání žádosti o záruku v programu COVID II.

Konkrétní parametry této formy podpory včetně dalších informací k programu se připravují a budou zveřejněny v nejbližších dnech. Zahájení samotného programu COVID II očekáváme zhruba za dva týdny.

Doporučujeme si již teď připravit podklady pro podání příslušné žádosti. Seznam příloh, které je nutné vyplněné předložit, je dostupný zde: <https://www.cmzrb.cz/podnikatele/uvery/uver-covid/zadost-o-zvyhodneny-uver-covid/>

1.2.2 Ošetřovné i pro OSVČ

Vláda dne 19. března 2020 schválila usnesení o přijetí krizového opatření týkajícího se ošetřovného i pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Bylo stanoveno, že i OSVČ dosáhne na příspěvek v případě, že se musí starat o dítě, a

- Tento příspěvek bude poskytnut, pokud na stejné dítě/děti nečerpá tento nebo jiný kompenzační příspěvek žádná jiná osoba, tj. například manžel
- Žádosti přijímají živnostenské úřady, a to osobně či elektronicky, tyto je předávají Ministerstvu průmyslu a obchodu

Ošetřovné je osobě OSVČ přiznáno, požádá-li o něj a pokud na stejné dítě/děti nečerpá tento nebo jiný kompenzační příspěvek žádná jiná osoba, tj. například manžel – příslušnou žádost podává na živnostenském úřadu osobně či elektronicky.

Stát konkrétně vyplatí 424 Kč za den, tedy necelých 14 000 Kč za měsíc, všem živnostníkům, kteří pečují o děti 6 až 13 let. Ošetřovné by mělo být vypláceno i zpětně.

K uzavření škol došlo krizovým opatřením s účinností od 13. března 2020, prozatím nelze odhadnout, kdy toto opatření pozbyde účinnosti.

1.2.3 Odpuštění povinných plateb na důchodové pojištění pro OSVČ

Ministryně práce a sociálních věcí navrhla odpustit živnostníkům na půl roku povinné platby na důchodové pojištění. Důvodem je propad tržeb živnostníků v souvislosti s šířením nového typu koronaviru. Opatření by mělo být účinné od března a dotklo by se podle úřadu asi 600 tisíc lidí.

Kompenzační opatření:

Vláda schválila dne 23. března 2020 návrh zákona, který od března 2020 do srpna 2020 odpustí minimální povinné platby na důchodové pojištění pro OSVČ. Doba odpuštění povinných plateb na

důchodové pojištění se jim bude i nadále započítávat do důchodového pojištění. Zákon musí být ještě schválen Parlamentem ČR.

Prominutí povinnosti platit zálohy na důchodové pojištění pro všechny OSVČ (hlavní i vedlejší výdělečná činnost) bude po schválení zákona platit pro:

- OSVČ, které platí minimální zálohy budou povinné platby na důchodovém pojištění odpuštěné v plné výši.
- OSVČ s vyšší než minimální zálohou nemusí od března 2020 do srpna 2020 platit celé zálohy na důchodovém pojištění. V ročním vyúčtování příští rok pak OSVČ zpětně doplatí rozdíl mezi minimální zálohou a tím, co skutečně měli odvádět.

1.2.4 Odklad splátek půjček pro živnostníky, registr dlužníků

Prezidium České bankovní asociace (dále jen jako „ČBA“) doporučilo v minulém týdnu bankám zvážit možnost postupovat v odůvodněných případech vůči klientům z řad spotřebitelů i živnostníků vstřícně a umožnit odklady splátek v odůvodněných případech po dobu tří měsíců.

Stanovení konkrétních podmínek pro odklad splátek je čistě věcí jednotlivých bank.

Zástupci ČBA a některých členských bank s ČNB zahájili jednání o konkrétním řešení. Shodli se na následujících bodech:

- možnost pro banky postupovat, jak uvedeno výše, platí pro všechny typy spotřebitelských úvěrů a také například pro leasingové půjčky;
- vzhledem k tomu, že nepominutelnou část postižených klientů budou tvořit právnické osoby – malé a střední firmy, bude opatření k přechodné úlevě od splátek úvěrů cíleno i na ně.

Konkrétní podoby schválených řešení Vám představíme.

1.2.5 Datové schránky

Dne 23. března 2020 Ministerstvo vnitra rozhodlo, že od 24. března 2020 až do odvolání bude pro všechny uživatele datových schránek odesílání poštovních datových zpráv zdarma. Podrobnosti naleznete zde: <https://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=22241320&doctype=ART>

1.3 Mimořádná podpora územních samosprávních celků

1.3.1 Opatření hl.m. Prahy

Praha zvažuje odložení splátek nájemného pro pražské podnikatele na dobu trvání karenčních opatření, popř. celkového odpuštění nájemného po dobu trvání opatření u vybraných segmentů.

Rada hl. m. Prahy dále rozhodla, že nebude s ohledem na aktuální situaci jako pronajímatel účtovat nájemcům úroky z prodlení za případné opožděné finanční plnění plateb nájemného za období od března 2020. Usnesení hl. m. Prahy se však nevztahuje na subjekty, které jsou s hlavním městem v soudním sporu.

1.3.2 Opatření města Ostravy

Ostrava připravuje pro drobné podnikatele, kterým byla v důsledku krizových opatření vlády kvůli výskytu COVID-19 znemožněno podnikání, finanční výpomoc v podobě prodloužení splatnosti nájmu, odpuštění nájmu, rychlou výpomoc v částce do 20.000 Kč nebo dotační program do 100.000 Kč.

Dále rada města Ostravy rozhodla prodloužit o 3 měsíce splatnost nájemného a pachtovného splatného v měsíci březnu a dubnu 2020 za užívání prostor ve vlastnictví statutárního města Ostrava přenechaných do užívání fyzickým nebo právnickým osobám, které:

- a) ke dni 13.3.2020 provozovaly v provozovnách umístěných v těchto prostorách živnost a zároveň
- b) na základě usnesení vlády České republiky ze dne 14.3.2020 č. 211 o přijetí krizového opatření přerušily v provozovnách dle písm. a) provoz.

[O konkrétních opatřeních, jakož i o způsobu podávání žádostí budeme informovat a tyto informace aktualizovat.](#)

1.3.3 Opatření Moravskoslezského kraje

„Rozpočet kraje není schopen vyřešit tíživou situaci podnikatelů bez zapojení evropských a národních zdrojů. Aktuálně mapujeme dostupnou pomoc z Evropy i od státu a bavíme se s našimi partnery o nejlepší možné variantě pomoci, jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska,“ řekl hejtman Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák. Stav k 19.3.2020.

„Osvědčila se nám zkušenost s modelem poskytování tzv. kotlíkových dotací, kde již dnes dochází ke sdružování prostředků z evropských fondů, státních zdrojů, krajských a obecních rozpočtů. Proto v rámci našich příprav uvažujeme o tom, že by ze startu mohla směřovat pomoc živnostníkům a malým podnikům obdobným způsobem. Nedílnou součástí krajské pomoci by také bylo poradenství pro firmy,“ řekl náměstek hejtmana pro regionální rozvoj Jan Krkoška. První opatření by kraj mohl schválit již na červnovém zastupitelstvu. Některé podpůrné aktivity včetně poradenství firmám spustí ještě dříve.

1.4 Certifikát o zásahu vyšší moci

Nezapomeňte si z důvodu právní jistoty nechat vystavit certifikát o zásahu vyšší moci, kterým se osvědčuje, že společnost nemohla splnit své smluvní závazky, za což ji mohou hrozit sankce ve prospěch smluvního partnera, protože jí v tom zabránily určité okolnosti, jejichž vznik nemohla ovlivnit ani je odvrátit, události, které nastaly nezávisle na její vůli, jako např. povodně a jiná živelná událost, válka, stávka, nezaviněná havárie apod. Osvědčení je možné využít pro případné vyrozumění obchodního partnera nebo i soudní a mediační řízení.

Hospodářská komora České republiky vydává podnikatelům certifikát o zásahu vyšší moci vždy na žádost; v současnosti za snížený poplatek.

Pandemii COVID-19 lze subsumovat pod případy vyšší moci (*vis maior*). Jde o objektivní jev, nad nímž nemáme kontrolu a který nemůžeme ovlivnit. Předložením tohoto osvědčení se může zaměstnavatel zprostit povinnosti např. k náhradě škody, jestliže bude prokázáno na základě předložené smluvní dokumentace, že se jedná o mimořádnou nepředvídatelnou a nepřekonatelnou překážku.

1.5 Náhrada škod způsobených krizovými opatřeními

Vzhledem k tomu, že přijatým krizovým opatřením byl zakázán maloobchodní prodej, prodej služeb v provozovnách, provozovny stravovacích služeb a provoz heren a kasin, vzniká velké části podnikatelů škoda. Náhrady takové škody se lze za stanovených podmínek domáhat.

1.5.1 Právní základ

Zákon pro tyto případy ukládá státu povinnost nahradit škodu způsobenou fyzickým i právnickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními. Každý, komu v souvislosti s krizovým opatřením vznikla škoda, se podle ust. § 36 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „**krizový zákon**“), může domáhat její náhrady vůči státu. Tito podnikatelé se tak mohou domáhat náhrady škody způsobené přijetím krizového opatření. Lze se domáhat náhrady té škody, která vznikla za dobu provádění krizového opatření, tj. od 12. března 2020. Odpovědnosti za škodu se může stát zprostit pouze pokud se prokáže, že poškozený si způsobil škodu sám.

Mimo skutečné škody má poškozený nárok i náhradu ušlého zisku, což vyplývá z ust. § 36 odst. 2 krizového zákona ve spojení s ust. § 2952 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

Podmínky pro možnost domáhat se náhrady škody:

- provedení krizového opatření podle zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon
- vznik škody
- příčinná souvislost mezi vznikem škody a krizovým opatřením

1.5.2 Co je považováno za škodu?

Skutečnou škodou může být prošlé zboží, náklady na zachování zboží, náklady vynaložené v důsledku provedení krizového opatření, ale i náklady na vyplácení odstupného zaměstnancům v důsledku ukončení pracovního poměru či smluvní pokuty. Ušlým ziskem pak je jakékoliv rozmnožení majetku, které se nedostavilo, ač by se tak za normálního chodu věcí stalo. Musí zde existovat vysoká pravděpodobnost, že by k takovému zisku došlo. Prokázání ušlého zisku je v praxi mnohem komplikovanější a je na poškozeném, aby tvrdil a prokázal, že přišel o zisk, a v jaké výši.

1.5.3 Jak vznést nárok?

Nárok je potřeba nejprve uplatnit písemnou žádostí u příslušného orgánu krizového řízení, a to do 6 měsíců od doby, kdy se fyzická nebo právnická osoba o škodě dozvěděla, nejdéle však do 5 let od vzniku škody, jinak nárok zaniká. Nárok zaniká uplynutím té lhůty, která skončí dříve. V drtivé většině případů, tak bude potřeba uplatnit nárok v uvedené šestiměsíční lhůtě.

Žádost musí obsahovat zejména označení poškozeného, označení krizového opatření, v důsledku jehož provedení vznikla škoda, označení škody a její vyčíslení, označení důkazů prokazující vznik škody, a skutečnost, že žádost byla podána včas v jedné z výše uvedených lhůt.

Orgánem krizové řízení je v tomto případě Ministerstvo vnitra ČR. Pokud orgán krizového řízení nárok neuzná, je možné podat žalobu k příslušnému soudu, a to v tříleté promlčecí lhůtě.

Základní podmínkou podání žaloby je uplatnění nároku u orgánu krizového řízení. Pokud k tomuto nedojde, bude žaloba odmítnuta. Při vznesení nároku a případně při podání následné žaloby je nutné škodu vyčíslit a prokázat ve stejném rozsahu, v jakém je uplatňována u orgánu krizového řízení.

Je třeba zdůraznit, že ještě žádné krizové opatření nerozvířilo debatu okolo náhrady škody způsobené takovým krizovým opatřením. Nelze proto říct, jak se k této otázce postaví stát a v jaké míře bude k poskytování náhrad docházet.

V současnosti proto všem doporučujeme řádnou dokumentaci vzniklých škod (zrušené objednávky, nerealizované tržby, faktury, účtenky, smlouvy, komunikace s obchodními partnery, fotografie, znalecké posudky a jakékoliv další podklady související se vznikem skutečné škody a ušlým ziskem).

Tým V4 Legal s.r.o., advokátní kancelář

